

Zeven kerkhoven en een begraafplaats in beeld

Ijsvogel Noord heeft maar liefst acht begraafplaatsen. In Buiksloot, Durgerdam, Holysloot, Nieuwendam, Ransdorp, Schellingwoude en Zunderdorp liggen de oude dorpskerkhoven. In 1931 kwam daar de Noorderbegraafplaats bij, nu De Nieuwe Noorder.

Waterland is door de tijd heen vaak getroffen door overstromingen. De watersnoodramp in 1916 was enorm. De zelfstandige gemeenten Buiksloot, Nieuwendam en Ransdorp konden de kosten voor herstel niet zelf opbrengen. Zij vroegen de stad Amsterdam om hulp. In ruil voor de geboden hulp werden de gemeenten in 1921 ingelijfd bij Amsterdam. Door deze gebiedswinst kon Amsterdam op de dorpskerkhoven begraven en een nieuwe begraafplaats aanleggen. In 1931 werd de aanleg van de Noorderbegraafplaats voltooid.

Architectuurprijs

De Nieuwe Noorder is met zeven hectare grond de grootste begraafplaats in Noord. De begraafregisters van Amsterdam voeren terug tot 1660. Bijzonder is het gedenkpark met ossuaria, beenderkuilen, van verschillende Amsterdamse kerken en begraafplaatsen. Het startsein voor renovatie en uitbreiding kwam in 2010. De nieuwe kantoorgebouwen, aula, crematorium en gedenkpark kregen een nominatie voor de Amsterdamse Architectuurprijs 2013. Onder leiding van Dick Deventer is de begraafplaats uitgebreid met een natuurgebied, compleet met bijenkasten en 'kraamkamers' voor ver-

Eén gulden

Vroeger kon men voor één gulden een eeuwigdurend recht op een begraafplaats kopen. De grafbestanden worden nog altijd goed bijgehouden zodat nog steeds op de dorpskerkhoven wordt begraven. Algemene begraafplaatsen zijn bestemd voor alle mensen, ongeacht hun religieuze, culturele of sociale achtergrond.

Dick Deventer is sinds 2009 de manager van De Nieuwe Noorder en de dorpskerkhoven

schillende vogelsoorten waaronder de ijsvogel. Met succes! Noord is nu ijsvogelhoofdstad van Nederland met ongeveer honderd ijsvogels. Deze vogel is ook het beeldmerk van De Nieuwe Noorder.

Buiksloot

De begraafplaats in het voormalige poldergebied Buiksloot stamt uit 1829. Met de laatste uitbreiding in 1905 werd het aantal graven 357. De kerk van de Hervormde Gemeente sloot in 1984 haar deuren. Het gebouw werd overgedragen aan de door buurtbewoners opgerichte stichting Buiksloterkerk. Deze stichting zorgde voor de restauratie van de kerk in 1992. Sindsdien wordt de kerk gebruikt voor bijeenkomsten en evenementen. Kijk op pagina 7.

Durgerdam

Van oorsprong is Durgerdam het dijkdorp bij IJdoorn of IJoord. Overledenen werden begraven op het kerkhof in de buitenpolder van het naburige Doorn-

kerdam. De eerste vermelding dateert uit 1374. Nadat de overstroming van 1825 al het zand onder de graven had weggespoeld, legde Durgerdam in 1829 een eigen kerkhof aan met 116 graven. In 1902 kwamen daar nog eens 20 graven bij.

Holysloot

Met 150 vierkante meter is Holysloot het kleinste kerkhof van Noord. Het kerkhof uit 1829 telde 55 graven en raakte snel vol. Dit dwong de dorpingen om tot 1841 haar doden in het portaal van de kerk te begraven, het zogeheten binnenkerkhof. Bij de bouw van de huidige kerk in 1846 bleven deze graven behouden.

Nieuwendam

De eerste kerk met kerkhof in Nieuwendam dateert uit 1643. De huidige kerk is van 1849. Het aantal graven op het kerkhof is in 1693 en 1879 uitgebreid tot 212. Tegen de tijd van inlijving door Amsterdam was de begraafplaats vol. De aanleg van de Noorderbegraafplaats bood uitkomst.

Ransdorp

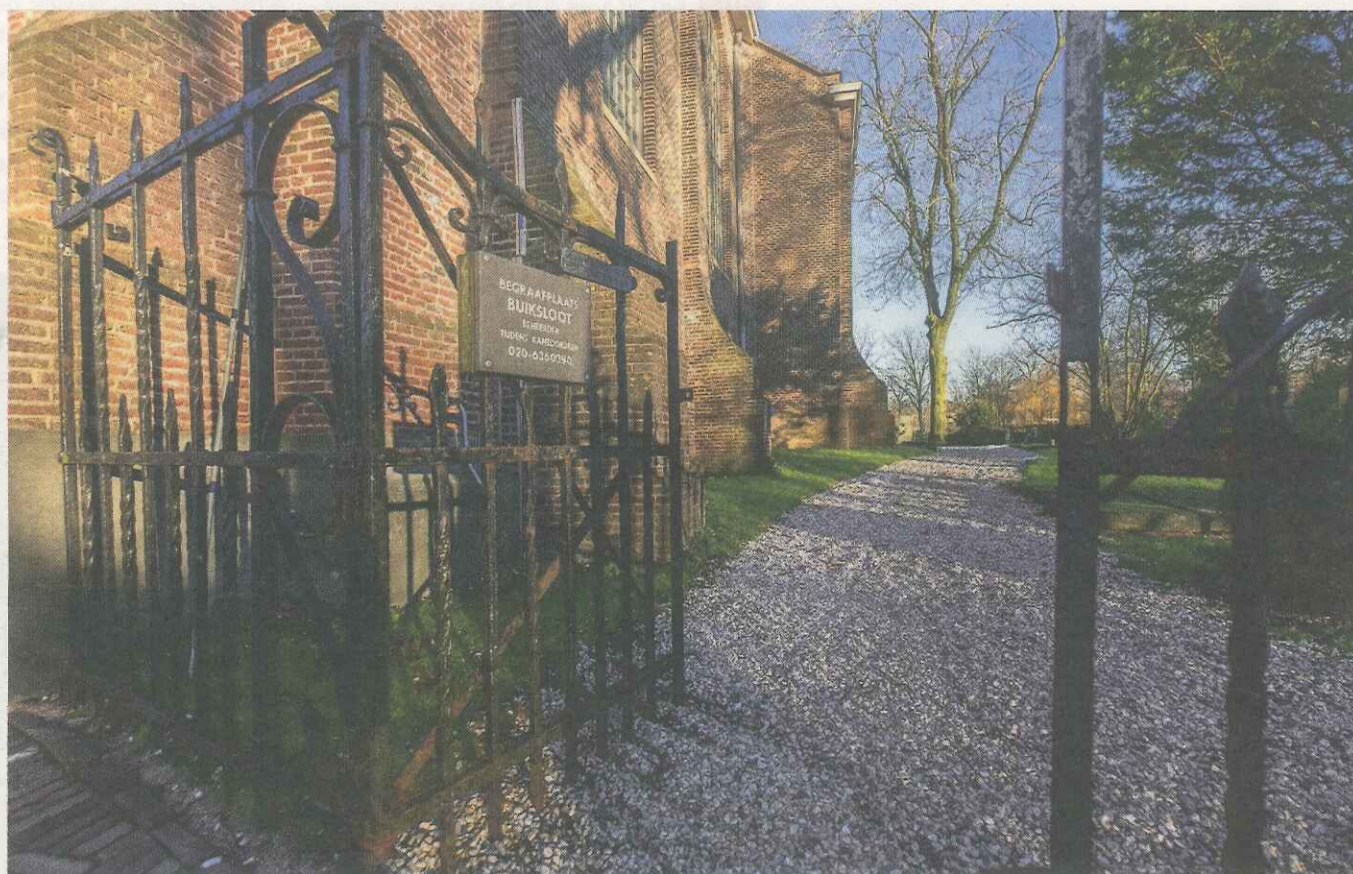
Als hoofddorp van Waterland waren de kerk en het kerkhof de grootste in de omgeving. Een eerste vermelding van Ransdorp dateert uit de dertiende eeuw. De begraafplaats uit 1829 telde 84 graven. Na de inlijving door Amsterdam kreeg het kerkhof nieuwe poortpalen. Nog altijd vormen ze de toegang tot het grote kerkhof. Vanaf 1960 gaf De Nieuwe Noorder vanwege vanwege te hoge grondwaterstanden geen nieuwe graven meer uit in Ransdorp. Inmiddels wordt op dit dorpskerkhof weer begraven.

Schellingwoude

De eerste vermelding van Schellingwoude voert terug naar 1273. Meer dan een nederzetting was het niet, met in het midden een kerkhof. In 1829 kreeg het dorp een nieuwe begraafplaats met slechts 44 graven. Het aantal plaatsen werd later uitgebreid tot ruim honderd. In 1993 nam Stadsherstel het beheer van de kerk over. Nog altijd wordt op zondag een dienst gehouden. Daarnaast biedt de kerk ruimte voor evenementen. En het is een trouwlocatie.

Zunderdorp

Begin 1400 vormde Zunderdorp een zelfstandige parochie. Waarschijnlijk is dit het enige kerkhof van de zeven dorpen in Noord dat nog op zijn oorspronkelijke plaats ligt. De watersnoodramp van 1825 spaarde kerk en toren, maar niet het kerkhof. Vier jaar na de ramp kregen de 270 bewoners een nieuwe begraafplaats met ruimte voor 64 graven. In 1854 werd het aantal uitgebreid naar 87.

Lekker fietsen

Mooie fietstocht maken langs Amsterdamse kerken en kerkhoven? Ga naar denieuwenorder.nl en zoek op fietsroute. De fietstocht begint bij De Nieuwe Noorder, Buikslotermeerdijk 83 of bij één van de andere begraafplaatsen op de route.